

«8D03201-Журналистика» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне іздену үшін ұсынылған Жанибек Тулпардың «Жалпытүркілік кеңістік: ақпараттық-коммуникациялық генезис мәселелері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми

РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША ПІКІРІ

р/н №	Өлшемшарттар	Өлшемшарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі); 2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы) 3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	Қазақстан Республикасында ғылымды дамытудың мемлекеттік бағдарламасына толықтай сәйкес келеді. 1) Жанибек Тулпардың «Жалпытүркілік кеңістік: ақпараттық-коммуникациялық генезис мәселелері» тақырыбындағы докторлық диссертациясы 8D03201-Журналистика мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін іздену үшін мемлекет бюджетінен қаржыландырылған диссертациялық жұмыс. 2) Диссертациялық жұмыс «Цифрлы Қазақстан» (ҚР Үкіметінің 12.12.2017 ж., №827 қаулы), «Ақпараттық Қазақстан - 2020» мемлекеттік бағдарламаларымен және 2020-2023 жылдарға арналған ақпарат саласын дамытудың Ұлттық жоспарымен, «Онлайн- платформалар мен онлайн-жарнама туралы» (2023), ҚР «Масс-медиа туралы» (2024) заңдарымен сабақтасып жатыр. Бұл диссертацияда жалпытүркілік кеңістіктегі ақпараттық-коммуникациялық генезис концепциясы, қалыптасуы, дамуы, ақпараттық-мәдени кеңістіктің жетілдірілуі, түркі тілдес елдердегі ақпараттық саясат және медиа стратегия, қазіргі халықаралық коммуникация дискурсы, түркі әлемінің жаңа ақпараттық кеңістігіндегі медиа құрылымдар мен коммуникациялық құралдар жан-жақты талданған. 3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен 2023-2029 жылдарға арналған ғылыми дамудың «Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеулер», «Цифрлық трансформация

«8D03201-Журналистика» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне іздену үшін ұсынылған Жанибек Тулпардың «Жалпытүркілік кеңістік: ақпараттық-коммуникациялық генезис мәселелері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми

РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША ПІКІРІ

р/н №	Өлшемшарттар	Өлшемшарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі); 2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы) 3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	Қазақстан Республикасында ғылымды дамытудың мемлекеттік бағдарламасына толықтай сәйкес келеді. 1) Жанибек Тулпардың «Жалпытүркілік кеңістік: ақпараттық-коммуникациялық генезис мәселелері» тақырыбындағы докторлық диссертациясы 8D03201-Журналистика мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін іздену үшін мемлекет бюджетінен қаржыландырылған диссертациялық жұмыс. 2) Диссертациялық жұмыс «Цифрлы Қазақстан» (ҚР Үкіметінің 12.12.2017 ж., №827 қаулы), «Ақпараттық Қазақстан - 2020» мемлекеттік бағдарламаларымен және 2020-2023 жылдарға арналған ақпарат саласын дамытудың Ұлттық жоспарымен, «Онлайн- платформалар мен онлайн-жарнама туралы» (2023), ҚР «Масс-медиа туралы» (2024) заңдарымен сабақтасып жатыр. Бұл диссертацияда жалпытүркілік кеңістіктегі ақпараттық-коммуникациялық генезис концепциясы, қалыптасуы, дамуы, ақпараттық-мәдени кеңістіктің жетілдірілуі, түркі тілдес елдердегі ақпараттық саясат және медиа стратегия, қазіргі халықаралық коммуникация дискурсы, түркі әлемінің жаңа ақпараттық кеңістігіндегі медиа құрылымдар мен коммуникациялық құралдар жан-жақты талданған. 3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен 2023-2029 жылдарға арналған ғылыми дамудың «Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеулер», «Цифрлық трансформация

			және ақпараттық қоғамдағы зерттеулер» атты ғылым дамуының басым бағыттарына сәйкес келеді.
2.	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	Докторанттың зерттеу жұмысының нәтижелері ғылымға елеулі үлес қосады. Еңбекте жалпытүркілік кеңістік, ақпараттық-коммуникациялық генезис мәселелері қарастырылады. Зерттеу жұмысының ғылыми маңыздылығы мен жаңалығы жалпытүркілік кеңістіктің ақпараттық-коммуникациялық генезисін кешенді түрде қарастыруымен ерекшеленеді. Жұмыста алғаш рет жалпытүркілік кеңістік тарихи-мәдени, тілдік және ақпараттық-коммуникациялық тұрғыдан тұтас жүйе ретінде талданып, оның қалыптасу эволюциясы мен қазіргі даму үрдістері ғылыми негізде сараланған. Зерттеу нәтижелері түркі халықтарының коммуникациялық сабақтастығын, ортақ ақпараттық кеңістіктің қалыптасу алғышарттарын және цифрлық дәуір жағдайындағы интеграциялық мүмкіндіктерін анықтауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, түркі мемлекеттерінің ақпараттық саясаты, медиа стратегиялары және халықаралық коммуникация саласындағы өзара іс-қимыл тетіктері жүйеленіп, олардың тиімділігіне ғылыми баға берілген. Жұмыстың маңызды ғылыми үлестерінің бірі - түркі әлеміндегі ақпараттық ынтымақтастықтың институционалдық негіздерін зерттеп, медиа интеграцияны күшейтудің теориялық моделін ұсынуы. Автор түркі мемлекеттерінің ортақ ақпараттық кеңістігін қалыптастыруда цифрлық технологиялардың, жаңа медиа платформалардың және халықаралық коммуникация құралдарының рөлін айқындап көрсетеді. Зерттеу қорытындылары коммуникация, журналистика, халықаралық қатынастар және медиа зерттеулері салаларындағы ғылыми еңбектерді толықтыруға ықпал етеді. Сондай-ақ алынған нәтижелерді түркі мемлекеттерінің ақпараттық саясатында, медиа ынтымақтастық бағдарламаларында, жоғары оқу орындарының білім беру процесінде және ғылыми зерттеулерде қолдануға болады.

			Осылайша, диссертациялық жұмыс жалпытүркілік ақпараттық-коммуникациялық кеңістіктің теориялық негіздерін дамытуға, оның генезисі мен қазіргі даму заңдылықтарын ғылыми тұрғыдан түсіндіруге елеулі үлес қосады.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған	Диссертациялық жұмыстан, жарық көрген ғылыми мақалаларынан зерттеушінің өзіндік стилі қалыптасқандығын және ғылыми тәжірибесі бар екені көрініп тұр. Ой-пікірлері, тұжырымдары анық және жүйелі. Зерттеу жұмысынан автордың журналистика саласында тәжірибесі бар екені көрінеді, тікелей осы саланы білуі - зерттеу тақырыбын дұрыс құруға, соған орай мәселені анықтап, дерек көздеріне сүйеніп, өз пікірін ғылыми зерттеумен айналысатын ғалымдар ойымен ұштастырып, мазмұн тұтастығының нақты тұжырымдауға мүмкіндік берген.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) негізделген; 2) ішінара негізделген; 3) негізделмеген.	Соңғы жылдары түркі мемлекеттері арасындағы саяси, экономикалық және мәдени ынтымақтастықтың жаңа кезеңі қалыптасты. Түркі мемлекеттері ұйымының құрылуы мен қызметінің жандана түсуі, ортақ гуманитарлық жобалардың жүзеге асырылуы, медиа саласындағы серіктестіктің күшеюі түркі әлемінің интеграциялық әлеуетін арттыруға мүмкіндік беруде. Жалпытүркілік кеңістіктің генезисін зерттеу түркі халықтарының дәстүрлі коммуникациялық тәжірибесінен бастап қазіргі цифрлық медиа жүйелеріне дейінгі эволюциясын анықтауға мүмкіндік береді. Бұл мәселе әсіресе ақпараттық қауіпсіздік, мәдени бірегейлікті сақтау, ұлттық ақпараттық саясатты жетілдіру және халықаралық коммуникацияларды дамыту тұрғысынан өзекті болып табылады. Зерттеу тақырыбының өзектілігі жалпытүркілік кеңістіктің ақпараттық-коммуникациялық генезисін кешенді түрде қарастыру арқылы түркі әлеміндегі интеграциялық үдерістердің ғылыми негіздерін айқындауға, ортақ ақпараттық кеңістіктің қалыптасу заңдылықтарын анықтауға және оның болашақ даму бағыттарын болжауға мүмкіндік беруімен сипатталады. Бұл өз кезегінде коммуникация, журналистика, медиа

	зерттеулері және халықаралық қатынастар салаларындағы ғылыми білім қорын толықтыруға ықпал етеді. Зерттеу жұмысының нәтижелері бір-бірімен байланысты, жүйелі түрде сабақтаса берілген.
4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды 1) айқындайды; 2) жартылай айқындайды; 3) айқындамайды	Диссертацияның мазмұны тақырыпты толығымен айқындайды. Зерттеу жұмысы «Жалпытүркілік кеңістік: теориялық және тарихи-мәдени контекст», «Жалпытүркілік кеңістіктегі коммуникациялық процестердің генезисі», «Халықаралық коммуникация және түркі әлемінің медиасы» деп аталатын үш тараудан тұрады. Тараулар өзара байланысқан. Автор көздеген нысанын тыңғылықты зерттеп, мақсат-міндеттерін ашу барысында пікірлері мен тұжырымдарын терең талдаулармен дәлелдей алған.
4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) сәйкес келеді; 2) жартылай сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді	Диссертацияның мақсаты мен міндеттері зерттеу тақырыбына толық сәйкес келеді және жұмыстың ғылыми бағытын жүйелі түрде айқындайды. Зерттеудің негізгі мақсаты - жалпытүркілік кеңістіктің ақпараттық-коммуникациялық генезисін, оның тарихи қалыптасу алғышарттарын, қазіргі даму ерекшеліктерін және интеграциялық әлеуетін ғылыми тұрғыдан талдау. Бұл мақсат диссертация тақырыбында көрсетілген негізгі мәселелерді қамтып, зерттеудің теориялық және практикалық мазмұнын анықтайды. Қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін белгіленген міндеттер жалпытүркілік кеңістіктің теориялық негіздерін, тарихи-мәдени контекстін, коммуникациялық сабақтастығын, ақпараттық саясат пен медиа стратегиялардың ерекшеліктерін, цифрлық технологиялардың ықпалын, сондай-ақ халықаралық коммуникация жағдайындағы түркі әлемі медиасының даму үрдістерін зерттеуге бағытталған. Міндеттердің құрылымы диссертация тарауларының мазмұнымен өзара сабақтасып, зерттеу логикасының бірізділігін қамтамасыз етеді.
4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан: 1) толық байланысқан;	Диссертациялық жұмыстың бөлімдері мен құрылысы логикалық тұрғыда байланысқан. Автор зерттеу жұмысының мақсат-міндеттері бойынша сатылы түрде зерттеу жүргізген. Зерттеу нәтижелері

		2) ішінара байланысқан; 3) байланыс жоқ	нақты дәлелдермен анық көрсетіледі. Диссертациялық жұмыстың құрылымдық сабақтастығы диссертанттың тақырыптан ауытқымай, жүйелі түрде берген ғылыми талдаулары жұмыстың құндылығын арттырып тұр. Диссертацияның бөлімдері, тараулары зерттеу нәтижелерімен түйінделіп, ғылыми ойлармен жан-жақты тұжырымдалады.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) сыни талдау бар; 2) талдау ішінара жүргізілген; 3) талдау өз пікірін емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген; 4) талдау жоқ.	Жұмыста сыни талдау, ғылыми тұжырымдар тыңғылықты жасалған. Диссертациялық жұмыста автор ұсынған ғылыми тұжырымдар мен жаңа шешімдер тиісті деңгейде негізделіп, олардың тиімділігі мен ғылыми құндылығы бұрыннан белгілі теориялық тұжырымдармен және зерттеулермен салыстырыла отырып бағаланған. Зерттеу барысында жалпытүркілік кеңістіктің ақпараттық-коммуникациялық генезисіне қатысты отандық және шетелдік ғылыми әдебиеттерге, коммуникация теорияларына, интеграциялық үдерістерге арналған еңбектерге жан-жақты сыни талдау жүргізілген. Сыни талдау нәтижесінде ақпараттық ынтымақтастықтың институционалдық тетіктері, медиа интеграцияның заманауи модельдері және түркі мемлекеттерінің ақпараттық саясатындағы ортақ үрдістер жүйеленген. Автордың ұсынған қорытындылары мен ғылыми шешімдері теориялық және эмпирикалық материалдар негізінде дәлелденіп, олардың ғылыми негізділігі мен практикалық маңыздылығы айқындалған. Диссертацияда зерттеу мәселесіне қатысты ғылыми еңбектерге терең сыни талдау жасалған, ал автор ұсынған жаңа ғылыми шешімдер бұрыннан белгілі ғылыми тұжырымдармен салыстырмалы түрде бағаланып, олардың жаңашылдығы мен қолданбалы құндылығы негізделген.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем)	Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар толығымен жаңа. Диссертацияда алынған ғылыми нәтижелер жалпытүркілік кеңістіктің ақпараттық-коммуникациялық генезисін кешенді түрде зерттеуге негізделгендігімен және осы бағыттағы ғылыми білімді толықтыруымен ерекшеленеді. Зерттеу барысында жалпытүркілік ақпараттық кеңістіктің

		қалыптасуы мен дамуының жаңа теориялық тұжырымдары мен қағидаттары ұсынылып, олардың қазіргі коммуникациялық үдерістердегі маңызы айқындалған. Ұсынылған ғылыми қорытындылар мен қағидаттар түркі әлеміндегі ақпараттық ынтымақтастық пен медиа интеграцияның даму ерекшеліктерін жаңа қырынан түсіндіруге мүмкіндік береді.
	5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем)	Диссертацияның қорытындылары толығымен жаңа. Диссертацияның қорытындылары ғылыми жаңалық сипатқа ие және зерттеу тақырыбының негізгі мәселелерін кешенді түрде шешуге бағытталған. Жұмыста: 1. Зерттеу нәтижесінде жалпытүркілік кеңістіктің ақпараттық-коммуникациялық генезисінің теориялық және тарихи негіздері жүйеленіп, оның қалыптасу кезеңдері нақтыланған. 2. Түркі мемлекеттері арасындағы ақпараттық өзара ықпалдастықтың ерекшеліктері мен даму үрдістері анықталып, олардың интеграциялық әлеуеті бағаланған. 3. Цифрлық технологиялар мен жаңа медианың жалпытүркілік ақпараттық кеңістікті дамытудағы рөлі ғылыми тұрғыдан негізделген. 4. Ақпараттық ынтымақтастықтың институционалдық тетіктері талданып, түркі әлемінің ортақ медиа кеңістігін қалыптастыруға ықпал ететін факторлар айқындалған. Осы қорытындылар түркі әлеміндегі коммуникациялық үдерістерді түсіндіруге жаңа ғылыми көзқарас ұсынып, коммуникация және медиа зерттеулері саласындағы ғылыми білім қорын толықтырады.
	5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертациялық зерттеуді орындау барысында әртүрлі медиа платформаларға кешенді талдау жүргізу, статистикалық деректерді өңдеу, контент-талдау жасау, сауалнама нәтижелерін зерделеу және мониторингтік зерттеулер жүргізу сияқты міндеттерді жүзеге асыру үшін заманауи ғылыми-зерттеу әдістері мен құралдары қолданылған. Зерттеу мақсатына қол жеткізуге бағытталған бұл тәсілдер жалпытүркілік ақпараттық-коммуни-

			кациялық кеңістікті зерттеудің ерекшеліктеріне бейімделіп, жүйелі түрде біріктірілген. Нәтижесінде ақпараттық үдерістерді бағалаудың, медиа интеграцияны талдаудың және коммуникациялық байланыстарды зерделеудің жаңа әдістемелік шешімдері қалыптастырылып, олардың ғылыми және практикалық тиімділігі дәлелденген.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research), (куолитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Зерттеу барысында алынған ғылыми нәтижелердің, тұжырымдар мен қорытындылардың дәйектілігі мен сенімділігі кең ауқымды теориялық және эмпирикалық материалдарға сүйену арқылы қамтамасыз етілген. Автор жалпытүркілік кеңістік, коммуникация, медиа және ақпараттық интеграция мәселелеріне қатысты отандық және шетелдік ғылыми еңбектерді жан-жақты зерделеп, оларды зерттеу мақсатына сәйкес тиімді пайдаланған. Сонымен қатар, жұмыста контент-талдау, салыстырмалы талдау, мониторинг, сауалнама және статистикалық деректерді өңдеу сияқты заманауи ғылыми әдістер кешенді түрде қолданылған. Бұл зерттеу нәтижелерінің объективтілігі мен негізділігін арттыруға мүмкіндік берген. Зерттеу барысында жасалған ғылыми тұжырымдар мен қорытындылар теориялық пайымдаулар мен практикалық деректердің өзара сабақтастығы негізінде қалыптастырылған. Сондықтан автор ұсынған негізгі нәтижелер ғылыми тұрғыдан жеткілікті деңгейде дәлелденген және сенімді деп бағаланады.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет: 7.1 Қағидат дәлелденді ме? 1) дәлелденді; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) жоқ 7.3 Жаңа ма? 1) ия; 2) жоқ	Диссертацияда жасалған әр тұжырым ғылыми-теориялық көзқараспен негізделе отырып дәлелденген. Тривиалды емес. Жаңашылдық деңгейі жоғары. Қолдану деңгейі кең, өйткені тақырып бойынша жан-жақты зерттеу ізденістер жүргізілген. Ғылыми еңбектегі әрбір нәтиженің жаңашыл деңгейі келесідей: 1-нәтиже жаңа. Бұл Қазақстандағы жалпытүркілік кеңістіктегі ақпараттық-коммуникациялық генезис мәселелері жайлы тұңғыш рет жазылған диссертациялық жұмыс. Мұнда түркітілдес елдердегі ақпараттық

			кациялық кеңістікті зерттеудің ерекшеліктеріне бейімделіп, жүйелі түрде біріктірілген. Нәтижесінде ақпараттық үдерістерді бағалаудың, медиа интеграцияны талдаудың және коммуникациялық байланыстарды зерделеудің жаңа әдістемелік шешімдері қалыптастырылып, олардың ғылыми және практикалық тиімділігі дәлелденген.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research), (квалитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Зерттеу барысында алынған ғылыми нәтижелердің, тұжырымдар мен қорытындылардың дәйектілігі мен сенімділігі кең ауқымды теориялық және эмпирикалық материалдарға сүйену арқылы қамтамасыз етілген. Автор жалпытүркілік кеңістік, коммуникация, медиа және ақпараттық интеграция мәселелеріне қатысты отандық және шетелдік ғылыми еңбектерді жан-жақты зерделеп, оларды зерттеу мақсатына сәйкес тиімді пайдаланған. Сонымен қатар, жұмыста контент-талдау, салыстырмалы талдау, мониторинг, сауалнама және статистикалық деректерді өңдеу сияқты заманауи ғылыми әдістер кешенді түрде қолданылған. Бұл зерттеу нәтижелерінің объективтілігі мен негізділігін арттыруға мүмкіндік берген. Зерттеу барысында жасалған ғылыми тұжырымдар мен қорытындылар теориялық пайымдаулар мен практикалық деректердің өзара сабақтастығы негізінде қалыптастырылған. Сондықтан автор ұсынған негізгі нәтижелер ғылыми тұрғыдан жеткілікті деңгейде дәлелденген және сенімді деп бағаланады.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет: 7.1 Қағидат дәлелденді ме? 1) дәлелденді; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) жоқ 7.3 Жаңа ма? 1) ия; 2) жоқ	Диссертацияда жасалған әр тұжырым ғылыми-теориялық көзқараспен негізделе отырып дәлелденген. Тривиалды емес. Жаңашылдық деңгейі жоғары. Қолдану деңгейі кең, өйткені тақырып бойынша жан-жақты зерттеу ізденістер жүргізілген. Ғылыми еңбектегі әрбір нәтиженің жаңашыл деңгейі келесідей: 1-нәтиже жаңа. Бұл Қазақстандағы жалпытүркілік кеңістіктегі ақпараттық-коммуникациялық генезис мәселелері жайлы тұңғыш рет жазылған диссертациялық жұмыс. Мұнда түркітілдес елдердегі ақпараттық

	7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) кең 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) ия; 2) жоқ	кеңістіктің генезисі, даму, қалыптасу деңгейі сараланған. Сонымен қатар түркітілдес елдер ақпараттық кеңістігі жайлы ғылыми теориялық еңбектерге шолу жасалып, сұрыпталған. Теория тұжырымдары мен практика мысалдары салыстырылған. 7.1 Қағидат дәлелденген (1). 7.2 Тривиалды емес (2). 7.3 Иә, жаңа (1). 7.4 Қолдану деңгейі кең (3). 7.5 Иә. <i>Мақала:</i> Representation of women in the media In Mongolia and Turkey: acomparativestudy. Herald of Journalism. - 2024.73(3), 124-131. //ҚазҰУ Хабаршысы. 2-нәтиже жаңа. Ғылыми еңбекте түркітілдес мемлекеттердің БАҚ-тағы «Біртұтас Түркістан» идеясы: Батыс БАҚ-на әсері туралы талдауда бұл идеяның ұтымды тұстары кеңінен қамтылған. 7.1 Қағидат дәлелденген (1). 7.2 Тривиалды емес (2). 7.3 Иә, жаңа (1). 7.4 Қолдану деңгейі кең (3). 7.5 Иә. <i>Мақала:</i> The idea of ‘United Turkestan’ in the Turkic speaking states media: influenceonthe Western media. The journal of International Communication. - 2024.30(2), 303-323. 3-нәтиже жаңа. Қазақстандағы туризм секторын ілгерілетудегі БАҚ рөлі жан-жақты қарастырылып, оның массмедиадағы орны мен рөлі, медиакеңістікке әсері талданған. 7.1 Қағидат дәлелденген (1). 7.2 Тривиалды емес (2). 7.3 Иә, жаңа (1). 7.4 Қолдану деңгейі кең (3). 7.5 Иә. <i>Мақала:</i> «The role of media in promoting the tourism sector in Kazakhstan»Proceedings of the IV International Turkic World Communication and Art Symposium, Tashkent, Uzbekistan, 5-9 November 2024, Pages 365-369, ISBN978-605-72741-5-1. 4-нәтиже жаңа. «Біртұтас Түркістан» идеясының жаһандану жағдайындағы бұқаралық ақпарат құралдарында көрініс табуы, оның қоғамдық санаға, түркі
--	--	---

халықтарының мәдени және ақпараттық интеграциясына ықпалы.

Ғылыми мақалада қазіргі жаһандану үдерісі ұлттық және аймақтық бірегейліктердің сақталуына жаңа талаптар қойып отырғаны атап көрсетіледі. Осы тұрғыда «Біртұтас Түркістан» идеясы түркі халықтарының тарихи, мәдени және рухани ортақтығын нығайтатын маңызды фактор ретінде қарастырылады. Авторлар Қазақстан, Түркия, Өзбекстан, Қырғызстан және басқа да түркі мемлекеттерінің бұқаралық ақпарат құралдарында бұл идеяның қалай насихатталатынын талдайды.

7.1 Қағидат дәлелденген (1).

7.2 Тривиалды емес (2).

7.3 Иә, жаңа (1).

7.4 Қолдану деңгейі кең (3).

7.5 Иә.

Мақала: Отражение в СМИ «Идеи единого Туркестана» в контексте глобализации. Вестник Евразийского национального университета имени Л. Н. Гумилева. Серия Журналистика. 2024. 149(4), 61-78.// ЕҰУ Хабаршысы.

5-нәтиже жаңа. «Түркі әлемі бірлігі идеологиясындағы медианың әсері») мақаласында қарастырылған негізгі мәселе бұқаралық ақпарат құралдарының түркі халықтарының бірлігі идеясының қалыптасуы мен таралуындағы рөлін талдайды.

Мақалада жаһандану жағдайында ақпараттық ықпал үшін күрес күшейіп отырғаны, осыған байланысты түркі мемлекеттерінің ортақ медиа платформаларын дамыту қажеттілігі сөз болады. Ортақ ақпараттық кеңістік құру түркі халықтарының өзара түсіністігін арттырып, интеграциялық үдерістердің дамуына мүмкіндік беретіні көрсетілген.

7.1 Қағидат дәлелденген (1).

7.2 Тривиалды емес (2).

7.3 Иә, жаңа (1).

7.4 Қолдану деңгейі кең (3).

7.5 Иә.

Мақала: «Türk dünyası birliği ideolojisiinde medyanın etkisi» Proceedings of the V International Turkic World Communication and Art Symposium, Almaty, Kazakhstan, 5-

			8 November 2025, Pages 65-70, ISBN978-605-72741-7-5.
8.	Дәйектілік қағидаты. Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдістеменің таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған 1) ия; 2) жоқ	Зерттеу әдістемесі нақты айқындалып, ғылыми талаптарға сай негізделген. Ізденуші тақырыпты терең талдау мақсатында диахрондық, типологиялық, құрылымдық, мәдени-аксиологиялық және сандық әдістерді пайдаланып, алынған нәтижелердің шынайылығын арттыру үшін контент-талдау мен сауалнама жүргізу сияқты әлеуметтану тәсілдеріне жүгінген.
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемеле-рін пайдалана отырып алынған: 1) ия; 2) жоқ	Диссертациялық жұмыста ұсынылған тұжырымдар мен нәтижелер қазіргі ғылыми зерттеу әдістерін, цифрлық технологияларды және деректерді талдау мен интерпретациялаудың заманауи құралдарын қолдану негізінде алынғандықтан, олардың ғылыми негізділігі мен шынайылығы жоғары деп бағаланады.
		8.2 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) ия; 2) жоқ	Зерттеу барысында ұсынылған теориялық қорытындылар, анықталған заңдылықтар мен өзара байланыстар жан-жақты ғылыми талдау негізінде тұжырымдалған. Автор зерттеу нысанына қатысты жинақталған материалдарды кешенді түрде саралап, алынған нәтижелерді теориялық қағидалармен сабақтастыра отырып, олардың ғылыми негізділігін дәлелдей алған. Сонымен қатар, жұмыста жасалған тұжырымдар эмпирикалық зерттеу нәтижелерімен, атап айтқанда контент-талдау, сауалнама және өзге де зерттеу әдістері арқылы алынған деректермен расталған. Бұл диссертацияда ұсынылған ғылыми нәтижелердің сенімділігін арттырып, анықталған үрдістер мен заңдылықтардың объективті сипатын көрсетеді. Зерттеу қорытындыларының теориялық және практикалық маңызы жоғары, оларды медиа және коммуникация саласындағы келешек зерттеулерде қолдануға мүмкіндік бар.
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми	Зерттеу жұмысындағы маңызды мәліметтер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған.

		әдебиеттерге сілтемелермен расталған / ішінара расталған / расталмаған	Қазақ журналистикасының тарихы, қалыптасуы мен даму және жаңа медиа мәселелерін зерттеген М.Ғабдуллин, Н.Келімбетов, Х.Әбжанов, О.Сәбден, Ә.Қара, Б.Жақып, С.Медеубекұлы, О.Тұржан т.б. ғалымдардың пікірлері мен тұжырымдарын басшылыққа алған. Сонымен қатар Ресей ғалымдары мен америкалық массмедиа зерттеушілері тұжырымдамасының классикалық еңбектеріне сілтеме берілген.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті /жеткіліксіз	Диссертацияны жазу барысында отандық және шетелдік ғалымдардың 227-ден астам еңбегі жеткілікті деңгейде пайдаланылған. Сонымен қоса әр жылдары мерзімді басылымдарда, ақпараттық сайттарда жарық көрген тіркітілдес елдер коммуникациясы кеңістігіне байланысты материалдар, журналистика саласының білікті мамандарының пікірлері, сұхбаттары, әлеуметтік желідегі жеке парақшалардағы ақпараттарды пайдалануы зерттеу жұмысының құндылығын арттырған.
9.	Практикалық құндылық қағидаты	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) ия; 2) жоқ	Диссертациялық зерттеудің теориялық құндылығы айтарлықтай жоғары. Жұмыста ұсынылған ғылыми тұжырымдар мен нәтижелерді журналистика ғылымы саласындағы кейінгі зерттеулерде, әсіресе жалпытүркілік ақпараттық-коммуникациялық генезис мәселелерін теориялық және тәжірибелік жағынан қарастыру барысында сенімді дереккөз ретінде пайдалануға болады. Зерттеу материалдары жалпытүркілік ақпараттық кеңістік мәселелерін зерттеуші ғалымдар мен сарапшыларға, сондай-ақ болашақ журналистердің кәсіби даярлығына әдістемелік тұрғыдан пайдалы бола алады. Диссертация нәтижелерін жоғары оқу орындарының бакалавриат, магистратура және докторантура деңгейлеріндегі білім беру бағдарламаларының оқу үдерісіне енгізуге мүмкіндік бар. Зерттеу қорытындылары «Журналистика теориясы мен тәжірибесі», «Интернет журналистикасы», «Шетел журналистикасы» сияқты пәндердің мазмұнын толықтырып, қосымша оқу-әдістемелік материал ретінде қолдануға

	деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)		саласындағы бақылау комитетінің ғылыми қызметтің нәтижелерін жариялау үшін ұсынылатын басылымдарда 2 ғылыми мақала, отандық және шетелдік ғылыми конференцияларда 2 мақала жарық көрген. Диссертациялық жұмыс әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Журналистика факультетінің кеңейтілген мәжілісінде талқыланып, сараптамадан өткен.
13.	Ресми рецензент-тің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)		Докторант Жанибек Тулпардың «Жалпытүркілік кеңістік: ақпараттық-коммуникациялық генезис мәселелері» тақырыбында дайындаған диссертациясы Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитетінің талаптарына сай орындалған, толық аяқталған жұмыс және «Дәреже беру» қағидаларына толық сәйкес келеді деп есептеймін. «8D03201-Журналистика» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беру туралы шешімді ұсынамын.

Ресми рецензенттер пікірлерінде келесі шешімдердің бірін көрсетеді:

- 1) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін беру;
- 2) диссертацияны пысықтауға жіберу (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайлардан басқа);
- 3) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін беру доктор ғылыми дәрежесін беруден бас тарту.

Ресми рецензенттер пікірлерінің көшірмелері докторантқа диссертация қорғауға дейін кемінде 5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірілмей беріледі

Ресми рецензент:

«Тұран» университетінің зерттеуші профессоры,
филология ғылымдарының докторы

Шиндалиева Менликул Бурхановна

Подпись _____

завверяю

Начальник ОПП

университета «Тұран»

« _____ » _____ г.